

Ny forskrift om rekvirering og utlevering av legemidler

Elisabeth Aurstad Riksen

Tannlegers rett til å rekvirere legemidler

Helse- og omsorgsdepartementet har vedtatt ny forskrift om rekvirering og utlevering av legemidler som trådte i kraft 16. september 2022 og ble sist revidert 1. juli 2024 (1). § 3-1 fastslår at «Tannlege med norsk autorisasjon eller lisens har, med de begrensninger som er gitt, rett til å rekvirere de legemidler til human bruk som er nødvendige for utøvelsen av tannlegevirksomheten» (1). Retningslinjene er lik tidligere avgrensning til behandling av sykdom i munnhule eller tilgrensende vev. Det er opp til tannlegen å vurdere hvilke legemidler dette omfatter innenfor de begrensninger som er gitt i denne forskriften eller i autorisasjon eller lisens.

I nye retningslinjer får tannleger med spesialistgodkjenning i oral kirurgi og oral medisin øket rett til å rekvirere legemidler til egen praksis og pasient (§ 3-3). Avgrensningen er behovet for legemidler i behandlerens spesialistpraksis og klinisk indikasjon for å utføre «diagnostikk og behandling av sykdommer, skader og defekter i kjeve» (1). Dette betyr at spesialister i oral kirurgi og oral medisin kan skrive ut flere typer legemidler ut fra sitt yrkesmessige behov.

Resepter skal rekvireres fortrinnsvis skriftlig og elektronisk via Reseptformidleren hvis bruker har tilgang via et datasystem (§ 4-2). Muntlig rekvirering skal kun benyttes hvis skriftlig ikke er praktisk

mulig og må skje via personlig fremmøte eller telefon (2). Muntlige rekvisisjoner gjelder kun ett uttak.

A og B preparater

Tannleger har med ny forskrift rett til å rekvirere et utvalg av A og B preparater i et avgrenset omfang (tabell 1). Tannleger kan på resept rekvirere legemidler i bestemte legemiddelgrupper med markedsføringstillatelse til oral og rektal bruk i minstepakning eller terapetisk bruk i maksimalt 7 dager (§ 3-3). I forskriftens § 3-4 Særlige tilfeller, underpunkt bokstav b, slås det fast at Helsedirektoratet avgjør tvilstilfeller (1). Tommelfingerregelen er at tannleger kan rekvirere nødvendige A og B preparater på odontologisk indikasjon i gitt minstepakning så lenge legemiddelet ikke står i listen der Helsedirektoratet har vurdert tvilstilfeller (2). Dette betyr at tannleger må holde seg regelmessig oppdatert på oversikt over avgjørelse på henvendelser om tvilstilfeller for å ha kunnskap om hvilke legemidler som ikke kan rekvireres.

FORFATTER

Elisabet Aurstad Riksen, førsteamanuensis, ph.d., tannlege, spesialkompetanse i implantatprotetik. Avdeling for oral kirurgi og oral medisin, seksjon for farmakologi, Institutt for klinisk odontologi, Universitetet i Oslo.

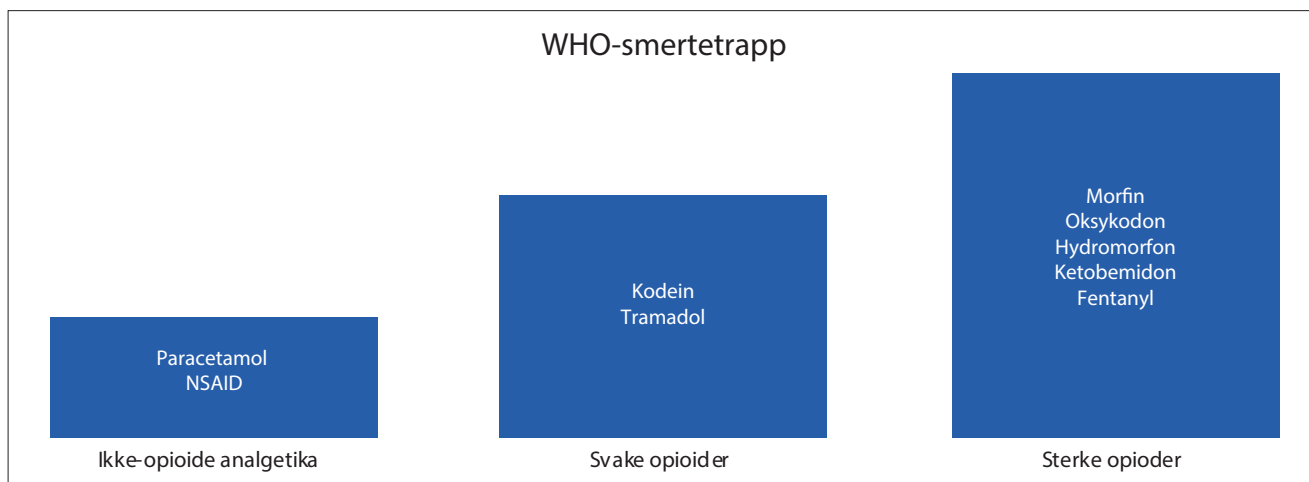
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8921-8027>

Korresponderende forfatter: Elisabet Aurstad Riksen, e-post: e.a.riksen@odont.uio.no

Artikkelen siteres som:
Riksen EA. Ny forskrift om rekvirering og utlevering av legemidler. *Nor Tannlegeforen Tid.* 2024; 134: 844-6.

FAKTABOKS

1. Tannlege med norsk autorisasjon eller lisens har rett til å rekvirere de legemidler til human bruk som er nødvendige for utøvelsen av tannlegevirksomheten.
2. Det er begrensninger i rekvireringsrett for A og B preparater og antibiotika.
3. Tannleger med spesialistgodkjenning i oral kirurgi og oral medisin kan skrive ut flere legemidler i sin spesialistpraksis både til pasient og bruk i praksis.
4. Kun tannleger med norsk spesialistgodkjenning i oral kirurgi og oral medisin har rett til å rekvirere botulinumtoksin til bruk innenfor sitt spesialfelt. Andre tannleger kan ikke rekvirere botulinumtoksin.
5. Helsedirektoratet avgjør tvilstilfeller og publiserer godkjenning eller begrensninger for rekvirering.
6. Tannleger kan søke om begrunnet rett til å rekvirere legemidler ved yrkesmessig behov.
7. Tannpleiere kan kun rekvirere legemidler til bruk i praksis. Disse omfatter lokalanestesi, adrenalin og midler mot karies.

Figur 1. WHO-smertetrapp. Kilde Norsk Legemiddelhåndbok (11).

Legemidler som ikke har ikke markedsføringstillatelse (MT) forutsetter at behandler må søke om godkjenningstillatelse med krav om medisinsk begrunnelse for å rekvirere legemiddelet. Dette gir behandler et øket ansvar for forsvarlig bruk inkludert oppfølging av bivirkninger og komplikasjoner.

Tannleger skal kjenne til Nasjonal veileder for bruk av vanedannende legemidler (3). Det er viktig å bruke smertetrapp og velge svake foran sterke opioider i kortest mulig periode (figur 1). Det odontologiske fakultet har skrevet en veileder i bruk av analgetika og sedativa ved Institutt for klinisk odontologi (IKO) (4).

Antibiotika

Tannleger har rettighet til å forskrive alle typer antibiotika til oral bruk på odontologisk indikasjon. Rekvireringer har en gyldighetstid på ett år fra utstedelsesdato unntatt antibiotika som har 10 dagers gyldighet (§ 4-4). Endringen ble innført 1. januar i 2018 som et tiltak for å unngå

risiko for antibiotikaresistens. Årsaken til endringen er at mange pasienter fikk vent- og se resept som de tok ut ved behov. Antibiotika skal kun gis etter lege eller tannleges direkte diagnostikk etter strenge, gitte kriterier i tråd med Helsedirektoratets retningslinjer for tannhelse i regelverket for Antibiotika i primærhelsetjenesten (5). Valg av type antibiotika, dosering og varighet er angitt i retningslinjen (tabell 2).

Individuell søknad om utvidet rett

Regelverket åpner for at tannleger og spesialister kan søke om utvidet rett for å rekvirere enkelte legemidler eller legemiddelgrupper (§ 3-4). Dette kan bli nødvendig hvis arbeidssituasjonen krever det for eksempel arbeid i spesialisthelsetjenesten/sykehus. Helsedirektoratet vurderer individuell søknad om utvidet forskrivningsrett som knyttes til behandler HPR nummer. Husk å vedlegge bekreftelse fra arbeidsgiver på tjenstlig behov. Tannleger har ikke i dag rett til å skrive blå resept til pasienter.

Tabell 1. Tannleger kan på resept rekvirere følgende legemidler med markedsføringstillatelse til oral og rektal bruk i minstepakning eller terapeutisk bruk i maksimalt 7 dager (§ 3-3). Tabellen oppgir eksempler, listen er ikke fullstendig. Kilde: Forskrift om rekvirering og utlevering av legemidler m.m - Lovdata (1)

ATC-gruppe	Legemiddelgruppe	Eksempler, preparat A/B
N02A	Opioidholdige analgetika	Sterke: Morfin, Oksykodon, A Svake: Kodein; Pinex forte, Paralgin forte, Tramadol, B
N05B	Anksiolytika	Diazepam, Stesolid, Valium, Vival, B Oksazepam: Sobril, B
N05C	Hypnotika og sedativa	Midazolam, Buccolam, Ozalin, B Flunitrazepam, ikke MT, godkjenningstillatelse, A
R05D	Hostedependende midler	Etylmorfin, Cosylan, mikstur, B Kodein, tablett, B

Tabell 2. Kilde: Helsedirektoratets retningslinjer for tannhelse. Antibiotika i primærhelsetjenesten. Tannhelse (5).

Indikasjon	Standardbehandling	Terapisvikt	Penicillinallergi
Akutte odontogene infeksjoner, systemiske symptomer, 5 døgn	Voksen: Fenoksymetylpenicillin oral 1 g x 4 Barn: Fenoksymetylpenicillin oral 15 mg/kg x 4	Voksen: Fenoksymetylpenicillin oral 1 g x 4 + Metronidazol oral 400 mg x 3 Barn: Fenoksymetylpenicillin oral 15 mg/kg x 4 + Metronidazol oral 7,5 mg/kg x 3	Voksen: Klindamycin oral 150 mg x 3 - kan økes til 300 mg x 3 ved terapissvikt Barn: Klindamycin oral 5 mg/kg x 3
Behandlingsresistent periodontale infeksjoner og periimplantitt. 7 døgn	Amoksisillin oral 250 mg x 3 + Metronidazol oral 400 mg x 3	Resistens mot amoksisillin: Ciprofloxacin oral 500 mg x 2 + Metronidazol oral 400 mg x 3	Klindamycin oral 150 mg x 3, terapissvikt 300 mg x 3
Antibiotikaproylakse 1 time før inngrep	Voksen: Amoksisillin oral 2 g x 1 Barn <40 kg: Amoksisillin oral 50 mg/kg x 1		Voksen: Klindamycin oral 600 mg x 1 Barn <40 kg: Klindamycin oral 20 mg/kg x 1

Botulinumtoksin

Kun tannleger med norsk spesialistgodkjenning i oral kirurgi og oral medisin har rett til å rekvirere botulinumtoksin. Endring fra tidligere lovverk gir disse spesialistene større rettigheter og mulighet til å tilby pasienten botulinumtoksin til medisinsk bruk. I Felle-skatalogen oppgis indikasjoner for botulinumtoksin til muskelsmerter, kjeveleddslidelser, spyttsekresjonsforstyrrelser og krampetilstander. Kosmetisk bruk av botulinumtoksin er etter Tannlegeforeningens etiske regelverk ikke god klinisk praksis for alle tannleger inkludert spesialister.

Tannpleiers rett til rekvirering

Tannpleieres rett til å rekvirere legemidler er ikke vesentlig endret fra gammelt regelverk og legemidlene er kun til bruk i egen praksis.

I utgangspunktet kan godkjent bachelor i tannpleie gi rett til å rekvirere midler mot karies, overflateanestetika og antiseptika til lokal behandling i munn. Godkjent utdanning i bruk av injiserbare lokalanestetika gir rett til å skrive ut legemidler til lokal infiltrasjonsanestesi til odontologisk bruk og adrenalinoppløsning i autoinjektor til bruk mot anafylaktisk sjokk (§ 7-3) (1). Tannpleiere har ikke tilgang til Forskrivningsmodulen.

REFERANSER

1. Forskrift om rekvirering og utlevering av legemidler m.m - Lovdata (lest 04.08.24)
2. Tannlegers rekvireringsrett av reseptpliktige legemidler - Helsedirektoratet (lest 04.08.24)
3. Vanedannende legemidler - Helsedirektoratet (lest 04.08.24)
4. Felles veildere for analgetika og sedativa ved IKO.docx (uio.no) (lest 04.08.24)
5. Tannhelse - Helsedirektoratet (lest 04.08.24)

Tidendes pris for beste oversiktsartikkel

Tidende ønsker å oppmuntre til gode oversiktsartikler i tidsskriftet. Prisen på 40 000 kroner tildeles forfatteren(e) av den artikkelen som vurderes som den beste publiserte oversiktsartikkelen i løpet av to årganger av Tidende.

Tidende ønsker å oppmuntre til en type fagskriving som er etterspurt blant leserne og som bidrar til

å opprettholde norsk fagspråk. Tidendes pris for beste oversiktsartikkel deles ut hvert annet år og neste gang i forbindelse med NTFs landsmøte i 2025.

Ved bedømmelse blir det lagt særlig vekt på:
– artikkelens systematikk og kilde-håndtering

– innholdets relevans for Tidendes lesere
– disposisjon, fremstillingsform og lesbarhet
– illustrasjoner

Nærmere opplysninger fås ved henvendelse til redaktøren.